

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	35 lei
6 luni	18 "
3 luni	9 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

S U M A R

Proprietatea țărănească și legea pentru consolidarea drepturilor de a exploata petrolul pe această proprietate de d-l Stelian Popescu.

JURISPRUDENȚĂ:

Înalta Curte de Casație și Justiție s. l.: *Petcu Radu Maria ș. a. cu Niță Marin Dumitru s. a.*;

Curtea de apel din București, s. l. A. *Veinberg cu Lambru Nicolae*;

Jud. ocolului R.-Vâlcea: *Maria I. I. Savu ș. a. cu I. P. Tufeanu ș. a.*

Bibliografii.

Din psihologia poporului român, (recenzie) de d. Ștefan Chicoș.

Proprietatea țărănească și legea pentru consolidarea drepturilor de a exploata petrolul pe această proprietate

Am citit cu o mare plăcere și mărturisesc că rar se poate găsi un articol mai atrăgător și mai frumos scris ca acela publicat zilele trecute în coloanele acestei reviste⁽¹⁾ de d-l G. Flaișlen, consilier la Curtea de apel din București, «O cugere asupra oportunității legii noastre pentru consolidarea drepturilor de concesiuni petroliere». Citind titlul acestui articol, eram sigur că voi găsi în el și observațiuni luminate asupra legii de consolidare a cărei modificare este atât de mult cerută, însă nu am găsit aceia ce căutam, și interesul acelui articol — care atât de bine arată importanța cea mare ca combustibil a petrolului — se perde, tocmai fiind-că nu conține aceea-ce cine-va este îndreptățit a afla citind titlul său. Dată fiind critica ce se ridică impurul acestei legi, acum când multe din regiunile noastre petrolifere sunt aproape puse în valoare și când bogăția ce ele pot produce țării, este grav amenințată prin nesiguranța dreptului de proprietate a terenurilor petrolifere, ori-cine

este în drept citind textul acelui articol, să se aștepte la aceea ce și eu mă așteptam.

O pană, așa de autorizată ca a d-lui Flaișlen și cu stilul d-sale, ar fi contribuit mult la luminarea chestiunii și ar fi grăbit pe legiuitor, să ia cât mai repede măsurile cari, pe zi ce trece, devin tot mai necesare și se impun cu atât mai mult, cu cât se amână dintr-o zi în alta.

Sunt de acord cu d-sa, asupra rațiunii și scopului legii de la 9 Mai 1904, cum și asupra bunelor intențiuni ale legiuitorului de atunci, însă această lege a fost așa de pripit făcută, că multe din relele pe care ea a voit să le înlăture, au rămas în picioare și continuă să amenințe siguranța exploataților.

Intr'adevăr, știm cu toți ce înbucătățită este proprietatea țăranilor, nu numai a celor improprietățiți la 1864 și mai apoi, dar și a celor moșneni. Numai ei, între ei, mai pot să-și dea seama de ea, de și nu arare-ori și ei pentru un petec de loc să omoară la capătul câte unei brasde de pământ pe cari o pusupun hotar despărțitor al proprietăților lor. Cea mai mare parte din crimele ce se petrec la țară, în special loviturile cari au cauzat moartea, au drept cauză certurile pentru câte un petec de loc sau pentru câte o brasă de hotar, și într'un studiu ce am publicat acum câți-va ani⁽²⁾, am arătat cu cifre cauzele acestor crime și pericolul cel mare ce ele presintă pentru populația țărănească. Nu s'a gândit și nu se gândește nimeni, la o măsură de îndreptare a rului destul de mare ce-am semnalat atunci, și a trebuit să vie presiunea pe care o făcea investirea acelor câte-va zeci de milioane capitaluri streine în terenurile petrolifere din țara noastră, pentru ca legiuitorul să înceapă a se gândi la această chestiune așa de importantă. Or cum ar fi însă, hotărârea legiuitorului de la 1904, înseamnă că în fine chestiunea a intrat în preo-

(1) Vezi *Curierul Judiciar*, No 9, anul 1907.(2) *Revista de Drept și Sociologie*, anul 1902, N. 6 și 7, p 37.

cuparea frunțașilor statului și că mai curând, ori mai târziu, ea va fi rezolvită, iar legea din 9 Mai 1904 este un început sau o îndrumare către rezolvarea chestiunii de mai sus.

Negreșit, măsura ideală pentru a scăpa de acele crime, cari se înmulțesc pe zi ce se desvoltă în populația rurală conștiința dreptului de proprietate — ar fi fost facerea *cadastrului întregii țări*. Dar această operă așa de importantă și folositoare, este foarte departe de a fi pusă în lucrare la noi în țară, din diferite motive.

Se dă în primul loc și ca cel mai important motiv, lipsa de capital pentru marile cheltueli ce ar necesita această lucrare. Față cu importanța lucrării, din punct de vedere social și economic, eu cred că nu ar trebui pusă chestiunea pe acest teren și cheltuelile ori-cât s'ar ridica de mult, nu ar întrece importanța lucrării, apoi ele s'ar acoperi zi cu zi din transacțiunile asupra proprietății, fie-care nouă dobânditor, trebuind să fie obligat a plăti siguranța ce i se dă prin lucrările cadastrale.

Dar la 1904, trebuia făcut ceva în pripă, ceva care să salveze măcar în aparență greaua chestiune a proprietății terenurilor petrolifere și *atunci s'a inventat legea consolidării*.

În ordinea socială, legile sau sunt imaginea fidelă a unor stări de lucruri existente, — pe cari ele nu fac de cât să le consfințească, să le cristalizeze, fie spre a servi de norme pentru toți, fie pentru a uniformiza procedurile ce variază dintr'o localitate la alta unde aceste stări de lucruri există, și cari în fond sunt aceleași, — sau sunt făcute pentru a organiza și preîntâmpina unele stări viitoare.

Așa fiind urmează a ne întreba: legea consolidărilor de la 1904 a consfințit o stare existentă de lucruri sau a fost făcută pentru a preîntâmpina și a reglementa din nainte o stare de lucruri viitoare și cari urmau negreșit a se produce?

Legea aceasta nu a constituit o stare de lucruri existentă, ea avut de scop să reglementeze pentru viitor. Înainte nu se consolidă; până la facerea legii, se cumpăra, dacă pot să mă exprim ast-fel, de la țărani — vorbim de proprietatea țărănească, iar nu de proprietari-particulari având moșii mari, grănițuite și ridicate în plan — dreptul de a exploata petrolul etc. pe anumite întinderi de pământ. Se facea un act autentic prin tribunal și se transcria în registrele respective.

În goana nebunească, după procopseală, fără multă bătae de cap, cei mai mulți — aproape toți achizitori de terenuri petrolifere, nu precizau în actele lor, nici întinderea, nici vecinătățile, nici

denumirea localității unde se aflau terenurile. Nu se evidenția în act care este terenul ce se înțelegea a se concesiona și vina nu era a țăranilor cât a achizitorilor cari, or nu 'și dau seama de importanța actului ce făceau, ori cu premeditație făceau ast-fel de acte. Eu inclin către prima ipoteză. Când regiunea unde ereau terenurile achiziționate cu ast-fel de acte, s'a pus în valoare au apărut numai de cât defectuositatea contractelor încheiate.

Firea omului e așa alcătuită, că dacă posibilitatea de câștig este într'o direcție oare-care întrezărită, el face toate sacrificiile, pentru a o atinge și această particularitate a firei omenești după mine nu e rea. Ba eu găsesc că ea este una din cauzele progresului și civilizației la care a ajuns omenirea azi câtă vreme se servește de mijloace morale.

Nu mai ceea-ce s'a întâmplat cu contractele petrolifere dacă aș da ca exemplu, ar fi suficient ca să ilustreze afirmațiunea ce avansează. Dacă terenurile petrolifere din Buștenari, ar fi rămas toate în mâna primilor achizitori și multe din contractele rău făcute nu ar fi fost sfărâmate, de sigur că intrarea capitalurilor streine în industria petrolului nostru, ar mai fi fost întârziată pentru cel puțin 10—20 ani. Dar acele contracte fiind defectuos făcute, doritorii de câștig au pus mâna pe ele. Mai întâi au purtat spectrul câștigului pe la ochii naivilor țărani; — și se știe ce aluat maleabil este clasa țărănească și în genere poporul sau mulțimea din ori-ce parte a lumii — și au făcut din aceștia pârghia sau mai bine complicele în acțiunea lor. Pe țărani iaș pus întâi să spună că contractele nu sunt bune, sau că nu au înțelesul ce la prima aparență s'ar părea că au.

Într'adevăr ce nu se putea zice unui contract ast-fel redactat: *«concesionez tot pământul meu în mărime ca de 2 pogoane»* și la măsurătoare se găsește 4 pogoane, sau *«concesionez pământul meu în mărime de 2 pogoane compus din trei petice»* și la măsurătoare se găsesc 7 petice cari abia formează 2 pogoane, sau *«concesionez tot pământul meu aflat în comuna A la punctele x, y, z, în mărime de 3 pogoane»* și la măsurătoare se găsește că nici cu cel aflat la punctele a, b, c, nu face 3 pogoane, sau *«concesionez tot pământul dat după legea rurală în întinderea și vecinii prevăzuți în tabela și planul de improprietărire»* și la măsură se găsește, că nu are de cât un pogon, restul fiind trecut în posesia și proprietatea altora prin diferite cauze legale, etc. și că vecinii sunt alții.

Concesionarul din primul contract, vrea să ia toate cele 4 pogoane, de și n'are drept de cât la 2 pogoane, cel din al doilea vrea să ia toate

cele 7 petice, de și în contract n'are de cât 3, cu limitele lor cel din al treilea vrea să ia și pământul de la cele-l'alte puncte ne trecute în contract, cel de al patrulea vrea să ia tot pământul ce a aparținut celui ce a fost improprietărit, de și azi nu-î mai aparține, etc.

Exemplele ce dau sunt în toate zilele înaintea Tribunalului Prahova și numărul ca și felul lor se poate socoti cu miile.

În această situație, țărani ajutați de cei cari cunoșteau defectozitatea contractelor, zăpăciți și de bogăția ce vedeau că ese din pământul pe care ei îl daseră pe nimic și care pe ei îi lăsa în sapă de lemn, au început să facă acestor noi amatori, alte contracte cari se loveau cu primele cap în cap. Nouii concesionari se puneau în posesia locurilor concesionate înaintea primilor concesionari și de aci certuri și procese.

Felul cum au fost contractele alcătuite pe de o parte, iar pe de altă parte prioritatea contractelor și a transcrierii lor în registrele Tribunalului, nu a fost de natură să resolve procesele născute, așa cum echitatea cerea, și atunci nevoia găsirii unei formule legale pentru a pune capăt proceselor create de acele contracte. Acelaș teren — fără însă a se evidenția din act acest lucru — era concesionat pe rând: de tatăl cap al unei familii, ca adevărat proprietar, dar fără să fi mai avut posesia de ani îndelungați; de fiu fără să fie proprietar legal, dar care avea de multă vreme posesiunea; de fiică saă de ginere, cari fără să fi avut proprietatea saă act dotal scris, era posesor de fapt; de nepot, care fără să fie proprietar, era posesorul locului ce fusese zestre fără act al mamei sale, ai căreia tată încă trăia etc., etc.

Prin urmare la 1904 printre relele de căpetenie ce amenințau siguranța exploatărilor erau: pe de o parte contracte rău redactate, pe de altă parte acelaș teren se concesiona de mai multe ori, la diferite persoane de diferiți presupuși proprietari.

Ce trebuia să facă legiuitorul în această stare de lucru?

De problema siguranței proprietății țărănești — în general — el nu se mai putea acum preocupa, căci nu era timp și nevoile dintr'o anumită localitate îl zoriau. Să învețe pe oameni a-și face contracte iar nu putea, căci aceasta nu e treaba legiuitorului. Cine are bani de pus în întreprinderi, n'are de cât să-și deschiză ochii când începe afacerea și tot ce putea fi mai ușor de făcut pentru concesionarul de petrol, era aceasta. Oameni de legi, avocați la Ploeshi și în țara noastră sunt destui; concesionarii nu aveau de cât să-î consulte la facerea actelor de concesiuni și să-î ție responsabili pentru defectele lor, iar

nu să ocolească pe acești oameni și să facă contractele pe formulare tipărite din inițiativa cine știe cărui speculator al tiparului.

Pe al doilea rău — căci acesta era cel mai mare — a voit legiuitorul la 1904 să-l înlăture.

Cu alte cuvinte, la 1904, legiuitorul a voit să facă o lege care pe viitor să împedice concesionarea aceluiasi teren de mai multe ori, însă pentru aceasta îi trebuia o cunoștință aprofundată a situațiunei. Nici un studiu nu era făcut în această privință, de și nevoile erau cum am văzut extra urgente și atunci s'a inventat legea consolidărei. În materie de legi însă, legile cele mai greu de făcut nu sunt acele cari consfințesc o stare de lucruri existentă, ci acelea cari dispun pentru viitor, și pentru acestea trebuiesc studii îndelungate: poate că dacă legiuitorul nu avea în vedere prea mult interesele grav amenințate ale unei localități și dacă ordona studierea chestiunei și apoi legifera, legea ar fi eșit mai perfectă.

Aceasta mi se pare a fi marea greșală ce s'a făcut atunci.

Se știe că legea consolidărilor a fost la început cerută de județul Prahova. Acolo s'a simțit întâi mai acut, nevoia de a se rezolva problema ce am arătat mai sus și în loc de a se studia pentru întreaga țară fiind-că ar fi necesitat timp, s'a ajuns la formă legii actuale care nu a putut rezolva problema nici parțial, necum general și de aceea acum ridică atâtea protestări actuala lege a consolidărilor.

Nu odată se văd la noi legi făcute în pripă, fără un studiu prealabil, eșind rău și dând apoi toți din colț în colț, spre ale scoate la căpătâiu.

O lege făcuta pentru o anumită localitate, corespunde unor anumite interese și localnicii sunt cei dintâi presupuși a le cunoaște, iar puterea executivă și cea legiuitoare când găsește cu cale, nu face de cât să consfințească într'o formă oarecare acele interese. Așa s'a întâmplat în județul Prahova. Câți-va localnici simțeau mai mult ca ori-cari alții nesiguranța proprietății țărănești, și au cerut asigurarea ei; dar neștiind pe ce cale să iasă la căpătâiu, în lipsa unor studii speciale au inventat legea consolidărei.

Se zice că legea aceasta este un progres față cu starea anterioară ⁽³⁾. Și eu cred că este un progres, dar numai atât nu a fost și nu e de ajuns, când se putea face mai mult și mai bine. Apoi ori câte modificări i s'ar aduce acestei legi nu e cu puțință de a obține aceea ce s'ar obține prin cadastru, de și d. avocat G. Danielopol (fiul) ⁽⁴⁾

⁽³⁾ Vezi conferința d-lui Danielopol asupra acestei legi, publicată în *Monitorul intereselor petrolifere* din anul 1906.

⁽⁴⁾ În conferința sus citată.

crede că prin schimbarea unor principii fundamentale, ea ar putea deveni o lege bună.

Legea aceasta, așa cum a fost alcătuită, cum e azi în vigoare, coprinde două feluri de dispozițiuni: unele, care presupun că prepară, ca să zic astfel, consolidarea drepturilor rezultând din contractele de concesiuni și altele care presupun că consfințesc această consolidare.

Pe lângă aceasta mai resolvă câte-va chestiuni de drept și sunt singurele care fac valoarea legii. Intre altele: a) s'a prevăzut în art. 2 validitatea concesiunii, după prioritatea transcrierii actului în registrul Tribunalului; b) validitatea concesiunii consolidate față de coproprietarii indivisi (art. 14); c) anularea contractelor rămase în neexecutare timp de 10 ani (art. 10); d) calificarea de escrocherie a concesionarei de două ori a aceluiași teren sau a unui teren care nu era proprietate a concesionarului (art. 18).

În afară de aceste importante chestiuni rezolvate prin lege, care corespundea nevoile reale și existente, celelalte două feluri de dispozițiuni necomplete cum sunt, ar fi putut cred, mai bine lipsi, de cât să incurce atâta lume.

Intre primele dispozițiuni sunt: 1) Facerea planului terenelor ce se consolidează; 2) publicarea cererei de consolidare în *Monitorul Oficial* și în gazeta locală; 3) citarea proprietarilor concedenți și a vecinilor.

Intre cele de al doilea dispozițiuni sunt: 1) Mergerea comisiunii la fața locului; 2) Judecata în localitate; 3) Hotărârea și efectele ei.

Vom examina pe rând fie care din aceste dispozițiuni.

(Va urma)

STELIAN POPESCU

Fost Judecător la Tribunalul Ilfov
Avocat

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 8 Ianuarie 1907

Președinția D-lui CH. PHEREKYDE, Prim-Președinte
Petcu Radu Manea ș. a. cu Niță Marin Dumitru ș. a.

Hotărâri judecătorești. — Modul comunicării lor, în cazul când în cursul termenului de apel partea protivnică încetează din viață. — Înțelesul ce are a se da art. 321 pr. civilă, după noua sa redacțiune.

Legiuitorul, în scop de a pune sfârșit străgărilor la care da loc vechea redacție a art. 321 pr. civ., după care, partea câștigătoare la prima instanță, dacă înceta din viață protivnicul său în cursul termenului de apel, era nevoită să comunice sentința moștenitorilor lui, când erau

cunoscuți sau la domiciliul mortului, când cercetările făcute pentru a le afla numele și domiciliul moștenitorilor rămăsese zadarnice, a dispus noua redacție a sus citatului articol, ca să se facă o comunicare colectivă a hotărârei la domiciliul deschiderii succesiunii pe numele moștenirei, fără a arăta numele și calitatea fiecărui moștenitor, precum și o comunicare asemănătoare colectivă prin ziarul de publicații speciale din localitatea domiciliului moștenirei și prin Monitorul Oficial.

Că însă, prin această înlesnire acordată părții câștigătoare la prima instanță, legiuitorul n'a putut înțelege să suprimă comunicarea individuală a hotărârei fiecăruia din moștenitori părții care a pierdut la prima instanță, dacă o asemenea comunicare se poate face, de oare-ce, scopul legii este atins în acest caz.

Deciziunea No. 1/907. — Respins recursul făcut de Petcu Radu Manea ș. a., în contra deciziunii Curții de Apel București S. II No. 78/905, dată în proces cu Niță Marin Dumitru ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat St. Marinescu, în dezvoltarea motivului de casare.

D. avocat L. Maxim Lenș în combateri.

D. Procuror St. Stătescu, în concluziunile puse pentru respingerea recursului.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Curtea de fond a violat art. 321 pr. civ. care zice că în caz de moarte a unei părți, termenul de apel nu va curge de cât din ziua publicării copiei de sentință în *Monitorul Oficial*, și cum în speță nu s'a făcut asemenea publicare, nici comunicare colectivă, suntem și azi în termen a face apel».

Având în vedere că prin deciziunea atacată, Curtea de fond a respins ca tardiv apelul făcut de recurenții de azi Petcu Radu Manea și Badea Radu Manea în contra sentinței cu No. 367/880 a Trib. Ilfov S. I;

Având în vedere că recurenții au susținut că apelul lor nu e tardiv, de oare-ce comunicarea sentinței atacată cu apel, nu a fost făcută în mod colectiv pe numele moștenitorilor lui Radu Manea și prin *Monitorul Oficial*, după cum se prescrie prin art. 321 pr. civ.;

Considerând că legiuitorul în scop de a pune sfârșit străgărilor la care da loc vechea redacție a art. 321 pr. civ., după care partea câștigătoare la prima instanță, dacă înceta din viață protivnicul său în cursul termenului de apel, era nevoită să comunice sentința moștenitorilor lui, când îi erau cunoscuți, sau la domiciliul mortului, când cercetările făcute pentru a le afla numele și domiciliul moștenitorilor rămăsese zadarnice, a dispus prin noua redacție a sus citatului articol ca să se facă o comunicare colectivă a hotărârei la domiciliul deschiderii succesiunii, pe numele moștenirei, fără a arăta numele și calitatea fiecărui moștenitor, precum și o comunicare asemenea colectivă prin ziarul de publicații oficiale din localitatea domiciliului moștenirei și în *Monitorul Oficial*;

Considerând că prin această înlesnire acordată păr-

teii câştigătoare la prima instanţă, legiuitorul n'a putut înţelege să suprimă comunicarea individuală a hotărârei, fie-căruia din moştenitorii părţii care a perdut la prima instanţă, dacă se poate face o asemenea comunicare, de oare-ce scopul legii este atins în acest caz;

Considerând că ast-fel fiind, şi întru cât în specie Curtea de fond constată prin deciziunea atacată că recurenţelor Petcu şi Badea Radu Manea, în calitate de moştenitori ai defunctului lor părinte Radu Manea, li s'a comunicat fie-căruia în mod personal sentinţa Trib. Ilfov S. I cu No. 367/880, şi că apelul lor a fost introdus peste termenul legal de la data acelei comunicări, cu drept cuvânt le a respins apelul ca tardiv, şi prin urmare, mijlocul de casare invocat este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, de acord cu d. Procuror, Curtea respinge, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREŞTI, SECŢIA I

Audienţa de la 26 Ianuarie 1907

Preşedenţia d-lui SC. POPESCU, Prim-Preşedinte

A. Veinberg cu Lambru Nicolae

Deciziunea corecţională No. 160

Apel. — Parte civilă. — Sentinţa prin care tribunalul se declară incompetent a judeca un delict de lovire. — Dacă în contra acelei sentinţe partea civilă poate face apel. — (Art. 197 Pr. pen.).

Dacă este necontestat că acţiunea civilă este independentă de acţiunea penală, în cazul când prin sentinţa primei instanţe s'a judecat în fond şi s'a achitat sau s'a condamnat delicuentul şi prin modul cum s'a judecat interesele părţii civile au putut fi rezolvate defavorabil, nu tot ast-fel poate fi în cazul când instanţa corecţională s'a declarat incompetentă, căci, în acest caz acţiunea publică nu este stinsă, ci se găseşte înaintea altei instanţe ce se crede, pentru un moment a fi competente să judece infracţiunea şi unde partea civilă, fără nici un inconvenient pentru dânsa, poate obţine reparaţiunile daunelor pricinuite prin această infracţiune.

S'a ascultat d-l adv. Moscuna din partea apelantului A. Veinberg şi d-l adv. Moruzi din partea intimăţilor Lambru Nicolae şi alţii.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Adolf Veinberg în calitate de parte civilă în contra hotărârei Trib. Ilfov, Secţia IV cu No. 1276 bis din 1906, prin care, după cererea Ministerului public, constatând că faptul imputat lui L. Nicolae, Ecaterina L. Nicolae şi N. Tărtărescu este delictul de lovire simple prevăzut şi penal de art. 238 C. p. dat în competenţa judecătorului de ocol, iar nu cel prevăzut de art. 239 C. pen. de care fusese sesizat prin plângerea de-a dreptul dată tribunalului de către numiţii apelanţi, s'a declarat incompetentă a-l judeca;

Având în vedere că intimatul a ridicat cestiunea inadmisibilităţii apelului părţii civile;

Considerând că orî-ce infracţiune penală dă naştere la două acţiuni, una publică aceea care tinde la represiunea faptului şi care se exercită numai de funcţio-

narii publici cărora le este încredinţată prin lege, şi alta civilă aparţinând părţii vătămate pentru a obţine reparaţiunea daunelor ce i s'a cauzat prin infracţiune;

Având în vedere că Tribunalele corecţionale intră în cercetarea delictelor de competenţa lor nu numai prin trimiterea ce li se face de Ministerul public sau judecătorul de instrucţiune dar şi prin cerere directă a părţii vătămate;

Având în vedere că acţiunea civilă se poate urmări sau înaintea Tribunalului corecţional odată şi în acelaşi timp cu acţiunea publică, sau separat şi singură înaintea instanţelor civile, şi în acest din urmă caz acţiunea civilă se va suspenda până mai întâi se va pronunţa definitiv asupra acţiunii publice;

Considerând că partea civilă punând în mişcare acţiunea publică, singurul drept ce i s'a dat, nu o mai poate urmări, nu are exercitiul acţiunii publice, sau nici dreptul de a apela, în ce priveşte represiunea faptului, apelul fiind un act de urmărire, acest drept nu-l mai poate exercita de cât Ministerul public, singurul funcţionar căruia i s'a încredinţat vigilenţa ca să o revendice cu formele şi în termenele prevăzute de lege; că partea civilă nu poate apela de cât în interesul acţiunii sale civile şi, în acest caz, judecătorii instanţei de apel nu au de cât competenţa civilă chemaţi a statua numai asupra intereselor de acest fel;

Considerând că pretenţiunile civile rezultând din infracţiuni penale, atunci când s'a cerut odată cu mişcarea acţiunii publice înaintea instanţelor represive nu este de cât un accesoriu şi, ca atare, singura instanţă competentă de a statua asupra lor, este instanţa competentă a judeca principalul, adică infracţiunea;

Având în vedere că sentinţa Tribunalului în ce priveşte incompetenţa pentru infracţiunea de care a fost sesizat a rămas definitivă prin neapelarea din partea Ministerului public; că reformarea acestei sentinţe în ce priveşte infracţiunea nu se mai poate face în urma apelului părţii civile şi, din acest punct de vedere, apelul părţii civile este inadmisibil;

Considerând că conform art. 197 Pr. pen. partea civilă are drept de a face apel întru ceea ce priveşte numai interesele sale civile;

Că, dar, din punctul de vedere numai al acestor interese rămâne a se vedea dacă partea civilă are dreptul de a apela o sentinţă prin care instanţa corecţională sesizată cu judecarea faptului în privinţa căruia a mişcat acţiunea publică s'a declarat incompetentă;

Considerând că dacă este necontestat că acţiunea civilă este independentă de acţiunea penală în cazul când prin sentinţa primei instanţe s'a judecat în fond şi s'a achitat sau s'a condamnat delicuentul, de oare-ce prin modul cum s'a judecat, interesele părţii civile au putut fi rezolvate defavorabil în tot sau în parte părţii civile, nu tot ast-fel poate fi în cazul când instanţa corecţională s'a declarat incompetentă, căci, în acest caz acţiunea publică nu este stinsă, ea se găseşte înaintea unei alte instanţe ce se crede pentru un moment a fi competente a judeca infracţiunea şi unde partea civilă, fără nici un inconvenient, pentru dânsa, poate obţine reparaţiunile daunelor pricinuite prin această infracţiune;

Considerând că a se admite dreptul de apel al părţii civile, conform art. 197 pr. pen. fără nici o distincţiune şi atunci când interesele sale nu sunt atinse, ca în cazul unei sentinţe declinatorie de competenţă, atunci ar fi să se dea loc la hotărâri contradictorii şi, ceva mai mult, ca în apel să se discute şi să se judece acţiunea civilă prin evocarea fondului în ce priveşte existenţa delictului, mai înainte de a se judeca faptul imputat delicuentului de către instanţa represivă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Gr. Ştefănescu, Curtea, respinge apelul, etc.

(ss) Sc. Popescu, Gr. Ştefănescu, M. Vidraşcu.

Opiniune

Având în vedere apelul făcut de Adolf Veinberg ca parte civilă, contra sentinței No. 1276/906 pronunțată de Trib. Ilfov Secția IV-a, prin care Tribunalul își declină competența de a judeca acțiunea corecțională introdusă cu petițiunea înreg. la No. 8506/906;

Având în vedere incidentul de neadmisibilitate a acestui apel;

Considerând că conform art. 197 pr. pen. partea civilă este în drept a ataca cu apel sentința primilor judecători, fără ca acest text să facă vre-o distincțiune între cazurile când Tribunalul ar fi pronunțat achitarea sau condamnarea inculpatului, ori când Tribunalul și-ar fi declinat competența;

Că acest drept de apel al părții civile se confirmă prin art. 524 Pr. pen., care aplică la un caz special principiul de drept comun cuprins în art. 197 Pr. pen.;

Că, deci, pe temeiul acestor texte de lege, partea civilă este în drept a face acest apel și are tot interesul de a cere ca să fie judecată afacerea de judecătoria săi naturală;

Considerând, pe lângă acestea, că conform art. 178 Pr. pen., partea civilă are dreptul de a pune în mișcare acțiunea publică, sesizând Tribunalul cu judecarea delictelor;

Că, dându-i-se acest drept, evident că-l are în întregul lui, în acest sens că exercitându-l la prima instanță, și aceasta declinandu-și competența, îl poate exercita în același mod și la Curte prin apel, întru cât în acest caz, cum este generalmente admis, nu e propriu zis un exercițiu al acțiunii publice la care nu are drept potrivit art. 4 Pr. pen. ci tot o punere în mișcare a acțiunii publice, din moment ce primii judecători nu au judecat nimic în fond;

Că, ast-fel fiind, apelul părții civile este admisibil în principiu.

(ss) Buzdugan, Mladoveanu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI R.-VALCEA

Audiența de la .. Ianuarie 1907

Maria I. I. Savu ș. a. cu I. P. Tufeanu ș. a.

Sucesiune. — Deschiderea ei sub Codul Caragea. — Dacă fetele aveau dreptul la moștenirea părinților când ele venea în concurență cu frații. — Acțiune de împărțirea unei moșteniri. — Dacă proba cu martori e admisă a dovedi posesia de 10, 20 sau 30 ani. — (Cartea IV cap. III art. 17 C. Caragea).

1. O moștenire regulându-se de legiuirea sub imperiul căreia s'a deschis, adică sub care «de-cujus» a încetat din viață, aceasta ca o aplicare relativ la conflictul legilor în timp, a principiu-lui «tempus regit actum», de aci urmează că la o succesiune deschisă sub Codul Caragea, fetele nu aveau nici un drept la moștenirea părinților când ele veneau în concurs cu frații.

2. Posesia de 10 până la 30 ani, cu titlu de «pro hoerede» și posesia de 30 ani fac parte din elementele constitutive a le acțiunii în revendicare și petițiune de ereditate, între cari există relațiuni de la gen la speță, și cari acțiunii diferă de acțiunea de împărțea unei succesiuni ale cărei elemente constitutive sunt: deschiderea

sucesiunii, calitatea cu care se prezintă și că averea de împărțit a rămas pe urma defunctului.

Prin urmare când e vorba de o acțiune de împărțea unei moșteniri, proba cu martori nu e admisă spre a dovedi posesia de 30 sau 10 ani.

Judecata,

Având în vedere acțiunea intentală de Maria Ilie Ion Savu și alții, contra lui I. P. Tufeanu și Lina fca lui I. Hagiescu, prin petiția înreg. la No. 19940/906 pentru esire din indivizie;

Având în vedere și cererea de intervenție făcută de Elena P. T. Constantinescu și altul prin petiția înreg. la No. 23466/906;

Având în vedere că intervenienții și-au validat calitatea de achisitori cu titlu particular cu actele de mutație autentificate și transcrise de Trib. Valcea la No. 1339/902, 157/902, 1619/902 1619/900, 727/903, 1308/903 și 3483/98 prin care I. Petru N. Tufeanu unul din defensori le-a transmis proprietatea unor imobile prevăzute în acțiune;

Asupra finelului de neprimire a acțiunii:

Având în vedere susținerea intervenienților că reclamații nu pot avea acțiunea de esire din indivizie a averii rămasă pe urma lui P. Bărbuc, întru cât ei dețin drepturile unei fete și este știut că sub imperiul legiurii Caragea fetele nu aveau drept de moștenire la averea părinților în concurs cu frații;

Considerând că din actele aflate la dosar rezultă că după urma lui «de-cujus» a rămas doi copii: Maria D. Ploae pe care o reprezintă reclamații și Tudor P. Bărbuc pe care îl reprezintă defendorii;

Considerând că moștenirea se regulează de legiuirea sub imperiul căreia s'a deschis adică sub care «de-cujus» a încetat din viață (C. c. No. 249/96 s. I) aceasta ca o aplicare relativ la conflictul legilor în timp a principiu-lui «tempus regit actum», constituind pentru moștenitori drepturi câștigate;

Considerând că succesiunea lui decujus s'a deschis la 1862 adică sub imperiul legiurii Caragea;

Considerând că sub imperiul legiurii Caragea fetele nu aveau nici un drept la moștenirea părinților în concurs cu frații. Leg. Car. cart. IV cap. III art. 17 al c: «când au feciori și fete, numai feciorii moștenesc de o potrivă»;

În speța reclamații deținând drepturile Mariei D. Ploae nu pot sta pe cale de reprezentație ca moștenitori ai lui decujus în proces cu defendorii descendenți ai lui P. Barbuc;

Având în vedere și cererea reclamaților de a proba cu martori că Maria D. Ploae a stăpânit averea din acțiune 10 ani cu titlu de «pro hoerede», iar în subsidar că posesia autoarei unită cu posesia lor fac 30 ani de stăpânire a averii din acțiune;

Considerând că posesia de 10 până la 20 ani cu titlu de «pro hoerede» și posesia de 30 ani fac parte din elementele constitutive ale acțiunii în revendicare și petițiune de ereditate, între cari există relațiuni de la gen la speță și cari acțiunii diferă de acțiunea de împărțea unei succesiuni ale cărei elemente constitutive sunt: deschiderea succesiunii, calitatea cu care se prezintă și că averea de împărțit a rămas pe urma defunctului, așa în cât speța fiind o acțiune de împărțea unei moșteniri proba cu martori, spre a dovedi posesia de 30 ani sau 10 ani, nu este admisibilă și călă să se respingă ca atare, urmând a se admite cererea de intervenție și a se respinge acțiunea ca nefundată.

(s) D. Crețeanu

Grefier (s) Al. Presbiterianu

BIBLIOGRAFII

Din psihologia poporului român

(Recenzie)

Sub acest titlu a apărut de curând primul volum dintr-o lucrare a d-lui *Drăghicescu*, profesor suplinitor la Universitatea din București.

Autorul, destul de cunoscut nu numai în țară la noi dar și în străinătate prin meritoasele sale lucrări sociologice publicate în limba faanceză, ne declară de la început că acest prim volum necesitează pentru a fi complectat alte două sau patru volume, cari vor apare treptat, treptat. El nu formează de cât temelia pe care se vor urzi celelalte.

A desprinde «liniile cele mai generale și prin urmare cele mai esențiale și mai caracteristice ale mentalității și ale caracterului nostru etnic» e în deosebă scopul pe care d-l *Drăghicescu* și-l propune în acest volum. Pentru aceasta e nevoie înainte de oricare de un examen serios și amănunțit a fiecărei trasături sufletești a poporului român, căci numai așa se poate «reconstrui teoretic ființa sufletului nostru etnic». Vor trebui cercelate și stabilite împrejurările istorice și sociale în cari s'a dezvoltat neamul românesc, pentru a putea ajunge la obârșia calităților și defectelor noastre sufletești, pentru a stabili cu alte cuvinte filiațiunea și evoluțiunea stărilor sufletești generale ale neamului nostru și a căpăta o oglindă fidelă a lor. Și fiindcă sufletul și caracterul unui popor sunt, în teză generală, la un moment dat al dezvoltării lui «rezultatul a trei serii de cauze bine definite» și anume: elementele etnice primordiale, împrejurările istorice și sociale în cari aceste elemente etnice se dezvoltă, și în fine condițiile și împrejurările istorice și sociale «cari împrumută sufletului etnic culoarea actualității», autorul își propune în această primă parte a lucrării sale «a distinge și a înfățișa într-o vie lumină materialul sufletesc ce a intrat în compoziția psihologiei noastre etnice», a cerceta apoi «felurile operațiunii la cari acest material sufletesc a fost supus în laboratorul istoriei universale a neamurilor», și în sfârșit a preciza «toate transformările mai principale, prin care marele chimist, care este destinul nostru istoric, a făcut să treacă acest prim aluat etnic; toate adaosele și toate amestecurile pe cari le-a practicat asupra-i; felurile forme pe cari i le-a dat și felurile grade de consistență pe cari i le-a imprimat în decursul timpului».

A doua parte care va cuprinde unul sau două volume, va avea ca obiect examinarea în amănuntele ei a vieții intelectuale și emoționale a poporului românesc, așa cum va putea să apară «din cercetarea analitică a literaturii populare, a obiceiurilor, a moravurilor, a tradițiilor și din observarea directă a modului cum cugetă și simte el azi». Iar cea de a treia parte se va ocupa «cu fixarea condițiilor sociale, economice și politice, în care se desfășoară azi, în care tinde să se consolideze viața noastră etnică, și cari înrăuresc neîndoios caracterul și mentalitatea noastră» (p. 12).

Pentru a ne da mai bine seamă de necontestata

importanță a unei astfel de lucrări trebuie să amintim aici, că conștiința socială ca produs al conștiințelor individuale, are la rândul ei influența decisivă asupra acestora, așa că examinând și cercetând condițiunile cari au influențat pe cea dintâi vom găsi calea pentru a putea modela în sensul dorit pe cele din urmă. Existând așa dar o reciprocitate de influență între conștiințele individuale și conștiința socială, cunoașterea conștiinței sociale, a totalității ideilor, credințelor și aspirațiilor cari formează mentalitatea unei societăți, e deci de cea mai mare însemnatate pentru acei cărora împrejurările le va încredința conducerea poporului românesc.

Mai ales în acest timp, în această fașă a evoluției românismului, în care el trebuie să-și faurească pentru viitor un ideal bine conceput, și să-și croiască potrivit cu forțele sale calea pentru atingerea acestui ideal, fixarea hărții sufletești a neamului, presintă desigur cea mai mare însemnatate. «Generației noastre, negreșit—zice d. *Drăghicescu*—ii va fi hărăzit de a grăi pătrunzător aspirațiile legitime ale neamului, să le găsească formula, să le înfățișeze sub forma unui ideal bine cumpănit, croit din cunoștința desăvârșită a neamului și împrejurărilor geografice, istorice și sociale prin care el are să treacă în decursul veacului peste al cărui prag pășim» (p. 26).

Conformându-se planului indicat mai sus, și după ce examinează în chip general, dar pe larg, care este influența atât a factorilor fizici, rasa, clima și configurația geografică cât mai ales a factorilor istorico-sociali: relațiile cu vecinii, situația geografică, instituțiunile politice, sociale, etc. în psihologia popoarelor, autorul cercetează care a fost acțiunea fiecăruia din acești factori în făurirea și dezvoltarea mentalității și caracterului românesc.

În acest scop, înainte de a examina agenții istorice și sociale, cari au frământat aluatul etnic inițial, sunt cercetate rând pe rând toate rasele ce au intrat în compoziția neamului românesc, și însușirile ce fie-care din aceste rase istorice le-au vărsat în «rezervoriul comun al primului nostru temelii sufletești». Sciții, Geții, Dacii, Romanii, Grecii, Galii, Ilirii, Goții, Hunii, Avarii, Sclavii, Gepizii, Marcomanii, Pecinegii, Ungurii, Cumani, Turcii, Tătarii, Grecii moderni, Rușii și în fine Francezii sunt trecuți succesiv în revistă. Un material istoric foarte bogat e utilizat în această parte a lucrării.

Într'un limbaj viu foarte colorat D. *Drăghicescu* ne arată apoi condițiile istorice și sociale în cari sufletul românesc a avut să se dezvolte. Cercetează influența slavo-bulgară și apoi pe cea ungurească. Cea dintâi s'a rezumat și s'a concentrat—după autor—«sub raportul politic în domn, sub cel social în boeri, sub cel economic mai ales în agricultură, și în privința culturai în biserică» (p. 255). Cea de-a doua trebuie să fi fost socială și politică, dar și economică. «Ungurii ne-au îmbogățit viața economică cu cele mai multe din meseriile și meșteșugurile cunoscute în trecutul nostru» (p. 231).

În epoca întemeierii principatelor «o voință harnică, statornică, în același timp violentă dar prudentă deosebea pe domnii, boerii și țărani români. O inteligență simplă dar riguroasă și sistematică, o imaginație vie, hrănită și însuflețită de un sen-

timent religios foarte adânc, distingeau pe strămoșii noștri din acea vreme» (p. 265).

Dar căderea țărilor române sub Turci aduse cu sine anihilarea acestor frumoase însușiri. Caracterul românesc se alterează, devine mai puțin independent, voința e aproape ștearsă. Repede schimbare a domnilor și punerea domnilor la mezat aduc cu ele o stare economică deplorabilă. Țăranul român e stors de avutul lui; el devine sever. La această nenorocită stare de lucruri mai contribuiesc însă și alte împrejurări; sunt intrigile și acțiunea perfidă a ungurilor și polonilor, intrigile boerimeii românești ca și uneltirile acestea din urmă contra domnilor, și actele de trădare.

Situațiunea de mai sus se accentuează și devine un adevărat dezastru în secolul XVI și XVII când influența grecească devine precumpănitoare.

Elementul grecesc a avut însă și o influență bună; el a produs o rafinare a spiritului românesc. Pe de altă parte în lupta pe care o duc călugării greci în contra călugărilor slavi, limba română își recapătă locul ei în biserică în locul limbei slavone.

Lenea așa de puțin cunoscută românului până în aceste vremuri pătrunde din ce în ce mai adânc în firea lui grație influenței orientale. În însăși costumele purtate de boerii de pe acele vremuri se găsește cea mai expresivă pecete a acelei lenevii. Urmarea fu că «energia și curajul se disolvă, voința încordată, tenace și disciplinată se descordă și se înmuie, mintea ageră, se întunecă, iar spiritul de organizare și de generalizare se slăbi și se moleși. În locul acestor vechi însușiri se strecură cunoscuta resemnare și neîncredere pasivă în puterile sale, credința în noroc, fatalitatea destinelor, cari pătrunseră adânc în sufletul poporului nostru» (p. 350).

Dar pe câtă vreme influența grecească se exercitase asupra boerimeii influența orientală pătrunse din nenorocire până în cele mai de jos straturi ale populațiunii românești. Urmările ei au rămas până în prezent adânc înipărite în sufletul nostru, cu toată influența occidentală care suflă ca un vânt de regenerare asupra țărilor române în de cursul ultimului secol.

Ast-fel se explică îndolența și pasivitatea atât de caracteristică românului. Lui îi lipsește acel ajutor pe tine însuși, acel *self-help* al englezului. De aci mizerabila lui stare materială. «Întreaga gospodărie a sătenilor noștri se resimte de chipul lor sufletesc de a fi. Nepăsarea, lenevirea și nechibzuința lor se străvăd în chipul cum își îngrijește vitele și cum își clădesc locuințele» (p. 476). «Casa este redusă la ultima expresie a unei case: o singură încăpere precedată de o tindă. În acea singură încăpere vegetează oameni adulți și nevârșnici, păsări, vre-un vițel când se întâmplă, purcel de Crăciun dacă este». (p. 489).

De alt-fel «considerațiunea momentului» care predomină întreaga activitate a românului se mai explică și prin vremurile de restriște prin care românismul a trecut. «Pentru ce se clădește o casă încăpătoare, o magazie pe care s'o umpli cu grâu, când știi că mâine vor trece soldații turci și îți le vor jefui ori le vor da foc?» (p. 494).

Și tot condițiunile istorice de dezvoltare ale neamului nostru fac explicabile și alte defecte ale fi-

rei românești. «Ca să evite torturi și casne, ca să scape de la argații boerului și de la agenții fiscului bucată de la gura copiilor lor, țăranii români au fost nevoiți să ascundă, să înșele, să fure, să mintă». (p. 509). «Dar urmarea cea mai însemnată fu dezordonarea și dezorganizarea activității, pierderea obiceiului unei vieți ordonate și al unei activități metodice» (p. 544).

Într'un ultim capitol autorul arată calea și mijloacele prin cari s'ar putea ajunge la o îmbunătățire a situațiunii actuale. Pentru desăvârșirea spiritului românesc trebuie o completare a organizămului nostru geografic, o întregire a neamului rupt astăzi în bucăți. Acest ideal presupune însă o conștiință națională luminată, care nu se poate obține de cât prin o lărgire foarte mare a instrucțiunii, prin o democratizare a culturii. Energia și voința românilor atât de slabe azi vor căpăta o nouă vigoare sub influența noilor condițiuni de viață ale neamului. «În locul concluziunilor istoriei noastre din trecut, cari la fie-care pas zguduiau și stricaui întregul rost al societății românești, avem azi, odată cu neatârarea, începutul unei epoci de statornicie, de continuitate, de unitate de dezvoltare» (p. 552).

Pentru a se accelera realizarea unei ast-fel de transformări d. Drăghicescu schițează o întreagă serie de măsuri asupra cărora repetăm că lipsa de spațiu nu ne permite să insistăm. D-sa vorbește despre împrumutarea țăranilor, despre casa rurală, despre necesitatea asigurărilor agricole etc. Însă «până ce țăranii, nu vor avea dreptul lor întreg de a vota, de a-și spune cuvântul intereselor lor, prea puțin său chiar nimic nu se va face pentru ei» — încheie autorul.

Terminând nu putem de cât recomanda cu toată insistența lucrarea d-lui Drăghicescu, care n'ar trebui să lipsească din biblioteca nici unui român cult.

Ștefan Chicoș

Doctor în științele sociale dela
Universitatea din Berlin
Advocat

Ianuarie 1907

* * *

A apărut la Paris, în editura Bonvalot-Jouve

DE LA NATIONALITÉ EN ROUMANIE

Studiu de istorie și de drept internațional privat, datorit d-lui *Al. I. Suciu*, doctor în drept de la Facultatea din Paris și membru în comitetul nostru de redacție. Preț 5 lei.

* * *

A apărut în Institutul de arte grafice *Minerva*: Colecțiunea generală a legilor României care cuprinde: Legile, Convențiunile, Aranjamentele, Decretele, Regulamentele, Deciziunile Ministeriale, etc. pe anul 1905 cu adnotări istorice și de concordanță, de *Dem. C. Bădulescu*, *Victor Roșii*, *Const. Tănăsescu*, avocați.

Lucrarea e onorată cu o suscripție de către Consiliul de disciplină al baroului de Ilfov.

Această lucrare unică în felul ei până azi, o recomandăm ca foarte utilă amicilor noștri cari practică dreptul.

De vânzare la Redacția ziarului *Curierul Judiciar* cu preț de 10 lei broșat.